

Huvudman

Ale kommun
kommun@ale.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Arosenius skolan 7–9 i Ale kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Ale kommun att senast den **11 november 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Ale kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Ale kommun ska vidta följande åtgärder

Särskilt stöd

1. Se till att rektorn tillsammans med ansvariga lärare som bedriver och därmed ansvarar för undervisningen, identifierar och dokumenterar vilka elever som, trots extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, befaras inte uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Huvudmannen ska inkomma med denna dokumentation i samband med redovisningen den 11 november 2024 (3 kap 7 § skollagen).

2. Se till att rektorn för varje elev som identifieras i samband med åtgärden ovan, samt för varje elev som därutöver anmäls kunna vara i behov av särskilt stöd, skyndsamt startar en utredning om respektive elevers behov av särskilt stöd. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit under perioden 17 maj 2024 till 11 november 2024 samt vilket datum utredning har startats för respektive elev. Rektorn ska även se till att starta en utredning för varje anmälan om behov av särskilt stöd som inkommit före den 17 maj 2024 men som ännu inte utretts. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 § skollagen).
3. Se till att rektorn efter varje utredning om särskilt stöd fattar beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller att inte utarbeta åtgärdsprogram. Rektorn ska, för varje utredning enligt åtgärd 1 och 2 ovan som avslutas dokumentera vilket beslut som fattades. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av åtgärder och innefatta en lista med vilka beslut som ovan angivna utredningar resulterat i (3 kap. 9 § skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser utredning av frånvaro, samt förebyggande arbete för att skapa studiero.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se eller med post till adress Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2023:8879) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2024 inlett en tillsyn av Aroseniusskolan 7–9 i Ale kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Aroseniusskolan 7–9 följer gällande bestämmelser rörande extra anpassningar och särskilt stöd, undervisningens innehåll och omfattning, utredning av elevers frånvaro samt förebyggande arbete för att skapa studiero.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer den 25-26 januari och 19 april 2024. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. åtgärdsprogram, betygskataloger, skolans ordningsregler samt skolans skriftliga

rutiner kring hantering av mobiltelefoner. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Anmälan om särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av samtliga aktiva åtgärdsprogram under vårterminen 2024. I de åtgärdsprogram som granskats anges elevens behov av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses. Det finns även uppgift om uppföljning och utvärdering samt om eleven och elevens vårdnadshavare har deltagit. Granskade åtgärdsprogram är också försedda med överklagandehänvisning.

Skolinspektionen har även tagit del av skolenhetens betygskataloger. Vid granskning av dem framkommer åtta elever som återkommande fått betyget F i mer än ett ämne under flera terminer som inte har något åtgärdsprogram och där ingen utredning pågår. Det framkommer vidare att det finns ytterligare tio elever som återkommande har F i samma ämne två till tre terminer i rad men som inte får särskilt stöd med åtgärdsprogram och som det ej heller har startats en utredning för.

Skolinspektionen har vidare granskat betygen i matematik för eleverna i årskurs 7. Det är sammanlagt 33 elever i denna årskurs som fick F i matematik under höstterminen 2023. Av dessa 33 elever är det tio stycken som har ett åtgärdsprogram. Lärare uppger i intervju att man i dagsläget inte fångar upp alla elever som riskerar betyget F eller som har haft F i betyg flera terminer i rad. Elevhälsan uppger däremot att de i dagsläget fångar upp dessa elever vid mitterminskonferens och betygskonferenser. Lärare uppger i intervju att vid mitterminskonferenserna ägnas varje klass tio minuter och att av den anledningen så lyfts bara de elever som har störst behov, vilket får till följd att alla elever med behov inte hinns med. Elevhälsan uppger i intervju att det är fler än fem elever i varje klass som riskerar att inte nå målen i matematik nu under våren 2024.

Elevhälsan uppger i intervju att de är osäkra på om alla eleverna i fråga lyfts vid något tillfälle. Lärarna uppger i intervju att en anledning till att det inte alltid lyfts är att frågan om elevers stödbehov i vissa fall stannar i arbetslaget och därför inte lyfts med elevhälsan.

Som angetts ovan uppger lärare att över hälften av eleverna i två av klasserna i årskurs 7 har ett eller flera F i betyg. Lärare säger i intervju att man i de två klasserna fått göra anpassa på gruppnivå. Lärare berättar vidare att de har lyft till elevhälsan att de extra anpassningarna inte varit tillräckliga för att eleverna ska kunna nå målen. Detta har enligt lärarna lett till att det numera finns speciallärare inne i vissa klasser några gånger i veckan som jobbar med en grupp av elever.

Rektorn, elevhälsan och lärarna uppger i intervju att det tidigare inte har funnits tillräcklig tillgång till personal med specialpedagogisk kompetens vilket har lett till att stödarbetet på skolan blivit eftersatt. Således har stödbehovet inte alltid anmälts och utretts och lett till beslut om att utarbeta eller att inte utarbeta åtgärdsprogram. Elevhälsan uppger i intervju att det nu pågår utredningar kring flera elever som kan vara i behov av särskilt stöd. Vid tiden för tillsynen pågår sådana utredningar för 13 elever men det är samtidigt 13 andra elever, som väntar på att en utredning ska starta. För dessa 13 elever som väntar på att utredning ska starta uppger elevhälsan att det inte är säkert att utredning kommer att startas för samtliga innan vårterminen 2024 är slut. Flera av dessa 13 elever signalerades för redan i februari 2024 att de riskerade att inte nå de betygskriterier som minst ska uppnås. Detta kan innebära att vissa av dem kan få vänta minst sex månader på att en utredning startar. Därtill uppger elevhälsans att det finns elever som inte får rätt stöd under tiden de väntar på att en utredning ska starta. Enligt både elevhälsan och lärarna är anledningen till detta att alla lärare inte lämnar in de pedagogiska underlag som krävs innan utredning kan påbörjas. Lärare uppger att tiden går när lärare inte lämnar in underlagen och att eleverna då inte får den hjälp de behöver.

Rektorn uppger i intervju att hon inte delar bilden av att elever inte får något stöd under tiden de väntar på att en utredning ska starta. Enligt rektorn gör skolan insatser för de årskurser och klasser där behov finns och alla elever får det stöd de behöver, både på grupp- och individnivå. Rektorn uppger att behovet av särskilt stöd alltid anmäls numera eftersom man har täta uppföljningar och arbetar mer systematiskt än vad man tidigare har gjort. Inför läsåret 23/24 uppger rektorn att man gjorde en genomlysning av samtliga åtgärdsprogram med anledning av att tidigare dokumentation i flera fall var bristfällig och elever med särskilt stöd tidigare saknade åtgärdsprogram. Rektorn säger att eftersom det nya sättet att arbeta inte är helt implementerat finns fortfarande en liten risk att lärare inte anmäler behovet av särskilt stöd. Rektorn uppger i intervju att hennes bild är att de 13 elever som väntar på att stödutredningar ska påbörjas kommer att genomföras före sommarlovet.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. (3 kap. 7 § skollagen)

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att utreda elevers behov av särskilt stöd och därefter fatta beslut om att åtgärdsprogram ska utarbetas eller inte utarbetas för eleven. I tillsynen har det framkommit att det finns elever som inte har nått de betygskriterier som minst ska uppnås vars behov inte har utretts. Därmed har inte heller beslut om att utarbeta eller att inte utarbeta åtgärdsprogram fattats för dessa elever.

Vidare har det framkommit att en anmälan om att elever kan vara i behov av särskilt stöd inte alltid görs så att behoven utreds och att rektorn sedan fattar beslut om åtgärdsprogram. Anledningen uppges vara att skolenheten har en tradition att man som mentor eller inom arbetslaget sköter mycket själv samt att skolenhetens rutiner och system för anmälan och utredning inte är tillräckligt tydliga.

Att elevers behov av särskilt stöd inte alltid anmäls till rektorn som därefter ser till att behovet utreds och beslut om åtgärdsprogram fattas när det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga utgör en brist i förhållande till vad som anges i skollagen.

Rektorn gör förvisso bedömningen att insatser för att avhjälpa brister inom stödarbetet påbörjats. Under Skolinspektionens tillsyn framkommer att skolan har satt igång ett arbete med att identifiera elever som riskerar att inte nå målen. Skolinspektionen bedömer att trots att ett arbete påbörjats för att komma till rätta med brister inom stödarbetet har dessa insatser ännu inte haft sådan effekt att de lagkrav som gäller för de olika stegen i stödprocessen nås.

Områden utan konstaterade brister

Förebyggande arbete för att skapa studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av genomförda intervjuer och de dokument Skolinspektionen har tagit del av framgår bland annat följande. Det bedrivs ett förebyggande arbete för att skapa studiero på Aroseniussskolan. Arbetet utgår bland annat från resultat och analys utifrån Göteborgsregionens enkäter, från framtagande av gemensamma rutiner och förhållningssätt samt från olika aktiva insatser med syfte att förbättra arbetsron i klassrummen. Trots att skolenheten bedriver ett aktivt och systematiskt arbete för att tillförsäkra elever studiero uppger elever i intervju att studieron på skolan är varierande. Lärarna och rektorn bekräftar bilden av att det stundtals är dålig studiero i vissa klasser. Enligt rektorn bedriver skolan emellertid ett förebyggande arbete för att skapa en god studiero och berättar att detta arbete bedrivs tillsammans med resurspedagoger, kurator och kommunens ungdomscoacher.

Vidare framkommer vid granskning av dokument som huvudmannen gett in till Skolinspektionen inför tillsynen att det finns ordningsregler som utarbetas tillsammans med eleverna samt skriftliga rutiner för hur bland annat mobiltelefoner får användas.

Rättslig reglering

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero (5 kap. 3 § skollagen).

Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna (5 kap. 5 § skollagen).

Vid undervisning får endast sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning förekomma som sker enligt lärarens

instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller utgör extra anpassningar eller särskilt stöd (5 kap. 4a § skollagen)

Det ska för varje skolenhet finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning (5 kap. 4e § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Arosenius skolan har ett systematiskt arbete för att se till att utbildningen ska präglas av studiero. Arbetet består bland annat av förebyggande och främjande insatser men även av mer reaktiva insatser när behov uppstår.

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än verksamheten uppfyller författningarnas krav inom det området som tillsynen omfattat. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Utredning av elevers frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av genomförda intervjuer framgår att det på skolan finns rutiner för att rapportera frånvaro och att dessa enligt elevhälsan och rektorn följs. Inte heller framkommer annat än att det finns fungerande system med kartläggning, utredning och uppföljning av upprepad eller längre frånvaro. Det görs bland annat genom en frånvarorutin där mentor varje månad dokumenterar hur många procents frånvaro som en elev har. När det blir aktuellt görs en kartläggning kring orsakerna till frånvaron samt hur eleven kan behöva stöd görs. Såvitt framgår involveras även både elev och vårdnadshavare i detta arbete samt om det behövs elevhälsan.

Rättslig reglering

Om en elev har upprepad eller längre frånvaro från den verksamhet som avses i 17 § ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan (7 kap. 19 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom det området som tillsynen omfattat. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet är fattat av beslutsfattaren Daniel Talje.

Utredaren Benjamin Faghih har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Matilda Nordh medverkat.